

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОГРАМА

індивідуальної усної співбесіди зі спеціальності 054 Соціологія ОС «Бакалавр»,

(для осіб, які переводяться, поновлюються, вступають для здобуття другої вищої освіти та паралельного навчання)

Затверджено:

на засіданні Вченої ради МДУ
протокол № 11 від 10.05.2022 р.

Київ, 2022

Програма індивідуальної усної співбесіди зі спеціальності 054 Соціологія ОС «Бакалавр», для осіб, які переводяться, поновлюються, вступають для здобуття другої вищої освіти та паралельного навчання / Укл. Б.В. Слющинський, О.С. Цибулько. Київ : МДУ, 2022. 10 с.

Рецензент:

О.А. Ташкінова, к.соц.н., доцент кафедри соціології і соціальної роботи Приазовського державного технічного університету.

Програма вступних фахових випробувань зі спеціальності 054 Соціологія розрахована на абітурієнтів, які переводяться, поновлюються або вступають для здобуття другої вищої освіти та паралельного навчання. Програма містить основні вимоги до співбесіди, критерії оцінювання відповіді, перелік рекомендованої літератури.

Програма розглянута та затверджена на засідання кафедри соціології та філософії: Протокол № 9 від 16 лютого 2022 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Питання для студентів, що переводяться, поновлюються, вступають для здобуття другої вищої освіти або паралельного навчання на 2 курс спеціальності «Соціологія» за освітнім ступенем «Бакалавр».....	5
Питання для студентів, що переводяться або поновлюються на 3 курс спеціальності «Соціологія» за освітнім ступенем «Бакалавр».....	6
Питання для студентів, що переводяться або поновлюються на 4 курс спеціальності «Соціологія» за освітнім ступенем «Бакалавр».....	7
Критерії оцінювання	8
Література та джерела.....	9

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Переведення, поновлення здобувачів на 2-4 курси зі спеціальності 054 «Соціологія» відбувається за індивідуальною усною співбесідою із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet тощо.

Під час співбесіди студент повинен відповісти на три теоретичних питання. У програму співбесіди для студентів, що переводяться або поновлюються на курси спеціальності «Соціологія», включено блок питань з циклу фундаментальних та професійних дисциплін.

Програма набуває чинності з моменту затвердження її ректором.

**ПИТАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЩО ПЕРЕВОДЯТЬСЯ, ПОНОВЛЮЮТЬСЯ,
АБО ПРЕТЕНДУЮТЬ НА ДРУГУ ВИЩУ ОСВІТУ АБО ПАРАЛЕЛЬНЕ
НАВЧАННЯ НА 2 КУРС СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІОЛОГІЯ»
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «БАКАЛАВР»**

1. Поняття соціології. Предмет, об'єкт соціології.
2. Соціально-філософські передумови соціології.
3. Становлення соціології як науки.
4. Розвиток соціологічної думки Росії.
5. Розвиток соціології в Україні.
6. Зв'язок соціології з іншими науками про суспільство.
7. Соціологія і філософія.
8. Структура соціологічного знання.
9. Функції соціології і її роль у розвитку суспільства.
10. Методологічні стратегії (парадигми) дослідження.
11. Основні поняття в соціологічних дослідженнях.
12. Етапи та методи дослідження.
13. Соціальна структура суспільства (статуси, ролі, групи, інститути).
14. Характеристика соціальних спільнот.
15. Класифікація соціальних груп. Референтні групи.
16. Групова динаміка.
17. Соціальна організація.
18. Підстави та критерії стратифікації.
19. Економічна та політична стратифікація.
20. Соціальне розшарування в сучасному українському суспільстві.
21. Характеристика соціальних інститутів.
22. Особистість як суб'єкт соціальної взаємодії.
23. Основи соціалізації.
24. Соціалізація протягом життєвого циклу.
25. Компоненти культури (норми, цінності, символи та мова).
26. Культурна еволюція.
27. Єдність і розмаїття культур.
28. Сутність девіації як соціального явища.
29. Соціологічні теорії девіації.
30. Фактори та форми соціальних змін.

**ПИТАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЩО ПЕРЕВОДЯТЬСЯ АБО ПОНОВЛЮЮТЬСЯ
НА 3 КУРС СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІОЛОГІЯ»
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «БАКАЛАВР»**

1. Порівняльна характеристика теоретичного осмислення молодіжних проблем представниками різних наук: біологами, психологами, соціологами, правознавцями.
2. Особливості психоаналітичного розуміння молодіжних конфліктів.
3. Фрейдомарксистські концепції життєдіяльності молоді.
4. Молодь як соціокультурний феномен: методологічні особливості дослідження.
5. Соціально-антропологічні концепції життєдіяльності молоді.
6. Особливості соціологічних концепцій молоді як об'єкту та суб'єкту процесу наслідування та зміни поколінь.
7. Марксистські культурно-історичні концепції молоді.
8. Особливості концепції Карла Манхейма в соціологічному розумінні молоді.
9. Соціологія молоді в системі соціологічного знання.
10. Соціологія молоді: об'єкт, предмет, цілі та завдання.
11. Взаємозв'язок соціології молоді з іншими галузевими соціологіями та науками.
12. Сучасні проблеми молоді та їх типи.
13. Сутність та зміст процесів соціального самовизначення молоді.
14. Сутність та зміст процесів політичного самовизначення молоді.
15. Сутність та зміст процесів професійного самовизначення молоді.
16. Сутність та зміст процесів економічного самовизначення молоді.
17. Напрямки та рівні вивчення молоді (індивідуально-психологічний, соціально-психологічний, соціальний).
18. Розвиток соціології в Україні: особливості та напрями досліджень.
19. Напрями вивчення молоді: психологічний, структурно-функціональний, культурологічний.
20. Молодь як соціально-демографічна спільнота. Визначення поняття "молодь".
21. Сутність молоді як об'єкта та суб'єкта соціальних відносин, та їх соціальний статус як важлива групоутворююча ознака.
22. Сутнісні риси періодів юності та молодості.
23. Вікові межі періоду молодості. Відмінності біологічних (медичних), психологічних та соціальних поглядів на вікові межі періоду молодості.
24. Молодіжна свідомість та її рівні.
25. Характеристика концепцій соціального розвитку молоді.
26. Світова тенденція та перспективи змін молодіжної популяції.
27. Молодіжна популяція в загальній соціально-демографічній ситуації сучасної України.

**ПИТАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЩО ПЕРЕВОДЯТЬСЯ АБО ПОНОВЛЮЮТЬСЯ
НА 4 КУРС СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІОЛОГІЯ»
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «БАКАЛАВР»**

1. Поняття «соціальний факт і «соціальний процес».
2. Що є соціальна сфера?
3. Предмет і мета соціальної статистики.
4. Комплексні завдання соціальної статистики?
5. Складові системи соціальної статистики.
6. Основні завдання соціальної статистики.
7. Об'єкти соціальної статистики та основні класифікації, що використовуються в соціальній статистиці при розробці показників.
8. Роль соціальних показників.
9. На які категорії поділяються дані соціальної статистики?
10. Основні елементи соціальної структури.
11. Статистичні показники, що характеризують чисельність, склад, соціальну структуру суспільства, родин і домашнього господарства.
12. Угрупування населення, які підлягають в соціальній статистиці.
13. Що таке домогосподарство? Його місце і значення у структурі суспільства.
14. Класифікаційні ознаки сімей і домогосподарств, що застосовуються у статистиці.
15. Джерела інформації щодо чисельності та складу населення.
16. Як обчислюється чисельність населення у перспективі?
17. Як обчислюється коефіцієнт природного приросту населення?
18. Що таке загальний коефіцієнт приросту населення?
19. Розрахунок показників соціальної мобільності населення між поколіннями.
20. Показники, що характеризують родину, домогосподарство.
21. Статистичне забезпечення вивчення освіти.
22. Показники стану системи освіти й освітніх послуг.
23. Методика розрахунку показників грамотності населення, середніх років навчання.
24. Абсолютні й відносні показники рівня освіти населення.
25. Показники інтенсивності підвищення освітнього рівня населення.
26. Як визначається середній рівень освіти населення?
27. Як обчислюється структура студентів за формами навчання?
28. Побудова соціально-економічних моделей різних рівнів освіти.
29. Аналіз соціально-економічних моделей та їх оцінювання.
30. Завдання статистики трудових ресурсів, зайнятості й умов праці.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання вступного випробування здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Мінімальна кількість балів – 0. Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 100.

Відповідь студента зараховується в наступних випадках:

- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки.
- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки.
- Частина питань розкрито не в повному обсязі, зроблені незначні помилки.

За результатами співбесіди відповідь студента не зараховується, якщо більша частина теоретичних питань не була висвітлена або всі питання повністю не розкриті.

«незараховано»	0 – 99	0 – 99	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«зараховано»	100 – 139	100-109	Вступник здатний до часткового відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
		110-119	Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять,
		120-129	Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, може сформулювати правила, визначення, поняття. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена.
		130-139	Вступник відтворює навчальний матеріал, може сформулювати правила, визначення, поняття. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
	140 – 179	140-149	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
		150-159	Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами,
		160-169	Вступник достатньо володіє вивченим матеріалом, може робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності.
		170-179	Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й

			систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
	180 – 200	180-189	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
		190-194	Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
		195-200	Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волков Ю.Г., Мостовая И.В. Социология: Учебник для вузов. // Ред. В.И.Добренькова. – М.: Гардарики, 1998.
2. Гіденс Ентоні Соціологія. – К.: Основи, 1999.
3. Гофман А.Б. Семь лекций по истории социологии: Учебное пособие. – М.: Кн.дом „Университет”, 1997.
4. Кончанин Т.Л., Подопригора С.Я., Яременко С.Н. Социология: для студентов ВУЗов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001.
5. Кравченко А.И. Социология: Общий курс. – М.: Логос, 2000
6. Лукашевич Н.И., Туленков Н.В. Социология. – Киев: МАУП, 1998.
7. Лукашевич Н.П., Туленков Н.В. Введение в социологию: Учебн.-метод. пособие. – К.:МАУП, 1996.
8. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. – К., 1999.
9. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія: загальний курс. – К.: Каравела, 2004.
10. Піча В.М. Соціологія: Навчальний посібник для студентів ВУЗів України. – К.: Каравела, 2000.
11. Попова И.М. Социология: введение в специальность. – К.: Тандем, 1998.
12. Радугин А.А., Радугин К.А. Социология: курс лекций. – М.: Центр, 1999.
13. Ручка А.А., Танчер В.В. Курс истории теоретической социологии: Учебное пособие. – К.: Наукова думка, 1995.
14. Слюцинський Б.В. Соціологія музичної культури: навчальний посібник для вузів. – Маріуполь: ЗАТ „Газета „Приазовський робочий”, 2002.
15. Слюцинський Б.В. Суспільство. Культура. Бюрократія. – Маріуполь: ЗАТ „Газета „Приазовський робочий”, 2005.
16. Томпсон Д.Л., Пристли Д. Социология: общий курс: учебное пособие. – М.: АСТ, 1998.
17. Тощенко Ж.Т. Социология: общий курс: Учебное пособие. – М.: Прометей, 1998.
18. Фролов С.С. Социология: Учебник. – М.: Логос, 1998.
19. Черныш Н.И. Социология: курс лекций: конспект (6 выпусков). – Львов: Кальвария, 1996.
20. Шаповал М. Загальна соціологія. – К.: Український Центр духовної культури, 1996.
21. Якуба Е.А. Социология. – Харьков: Константа, 1996.

При підготовці до вступного екзамену радимо також використовувати й інші підручники та посібники з соціології, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.